

Beszámoló a BME Építőművészeti Doktori Iskola 2024/2025-ös tanévről az Építészmérnöki Kari Kari Tanácsa számára

Vezetőváltás, új szabályzatok

A tanévet megelőző, a doktori iskola életét érintő változás, hogy 3 hároméves ciklus után Balázs Mihály leköszönt az iskola vezetéséről, akinek hosszú és az ÉDI érdekében végzett áldozatos szolgálatát ezúton is köszöneti illeti. Ezt követően a BME rektora Szabó Leventét bízta meg 2024. július 1-vel kezdődően a vezetői teendők ellátásával. Az új vezetés kidolgozta, és a tanév elején elfogadta, megújította a doktori iskola szabályzatait (Képzés tervét, Működési Szabályzatát), amelynek célja a DLA-fokozatot adó iskola speciális alkotói-kutatói kettősségével kapcsolatos teljesítmények elvárását tisztázó új szabályozási környezet megteremtése, egyértelműsítése volt. Az ÉDI-ben 2024 szeptemberétől ennek megfelelően folyik a munka.

Testületek

A doktori iskola testületeiben - a vezetőváltást, így a HBDT és DIT elnöki feladatkörök váltását nem számítva - a törzstagságban és a DIT-ben történt változás: Major Györgyöt Fejérdy Péter váltotta, tag lett a testületekben Répás Ferenc, ill. Perényi Tamás a tanév közben leköszönt a törzstagságáról. A testületi tagságok egyéb tekintetben a tanév végéig nem változtak.

Felvételi és létszámadatok

A doktori iskola 2024/2025-ös tanévére 8 jelentkező közül 6 felvételét támogatta a Felvételi Bizottság, majd a DIT, továbbá 2 egyéni felkészülő felvételéről döntöttek ugyanezen testületek. A tanévben 31 magyar négy éves képzéses, 3 külföldi négy éves képzéses és 3 egyéni felkészülő hallgatója volt a doktori iskolának.

Kiválósági ösztöndíjak

Az egyetem (DKÖP) ill. a minisztérium (EKÖP) által kiírt kiválósági ösztöndíjakat a tanévben összesen 8 doktoranduszunk folyósították (DKÖP: Gulyás Eszter, Nedeczky Zsolt, Csépe Tamás, Hudy Balázs, Laczka Áron, Lázár Csaba, Rátgéber László, EKÖP: Lázár Csaba, Váncza Márk).

Doktori védések

Soha nem látott számban, összesen 17 doktori védést szervezett és bonyolított a doktori iskola a tanévben. A nagy létszám elsődleges oka a „régiképzésesek” végső határidejének és az új képzésesek határidejének egymásra torlódása, valamint az első két angol nyelvű védést megtartása. A sikerrel végződő eljárások végén a következő új doktorokat köszönthettük: Biri Balázs, Dávid Dóra, Fülöp Csenge, Ilyés Zsuzsanna, Kern Orsolya, Kurucz Olívia, Loferer Melinda, Nagy Mercédesz, Máthé Dóra, Monory Rebeka, Müllner Péter, Ostoróczky Nóra, Perényi Flóra, Raslan, Mohamed, Sámsony Kinga, Sirjani, Amir, Skaliczki Judit, Szabó Péter. Fontos hangsúlyozni, hogy a 17 védés összesen 85 kari és külső kolléga részvételét igényelte a bírálati folyamatok során.

Habilitációk és egyetemi tanári minősítés

Az ÉDI hosszú évek óta nem vett részt ennyi habilitációs folyamatban. A tanévben indította és a habilitáció odaítélésével zárult a Kar négy docensének, Bartók Istvánnak, Fejérdy Péternek, Nagy Ivánnak és Varga Tamásnak a habilitációs folyamata. Az ÉDI HBDT 1 egyetemi tanári pályázat minősítésében vett részt, Répás Ferencében. Fontos megemlíteni, hogy az előmenetek - különösen az egyetemi tanári remélt kinevezés - az ÉDI testületeinek biztosítása miatt is fontos és örömteli fejlemény.

A doktori iskola nyilvános programjai

Az Építőművészeti Doktori Iskola fennállása óta mindig, de az utóbbi időben még nagyobb hangsúlyt fektetett azokra a - részben a Karon, részben külső helyszíneken szervezett - programokra, amelyek nem csupán láthatóságát növelik, de amelyek az ÉPK oktatói és hallgatói közössége, valamint külső szakmai érdeklődők számára is elérhetőek. Kiemelendő ezek közül a szemeszterenként 2 alkalommal tartott, külföldi előadókat felvonultató open lecture sorozatunk. Lényeges hangsúlyozni, hogy e

programok a kar doktoranduszai és témavezetői által szervezett, rendezett alkalmak, ekképp e programsorozat közösségi vállalás és erőfeszítés eredménye. A tanévben az alábbi nyílt eseményeket tartottuk meg, a többségükről készült felvétel elérhető az ÉDI [youtube-csatornáján](#):

- 2024. okt. 2.: Művészeti doktori iskolák fóruma (a BME, MKE, PTE, ÓE, MOME részvételével)
- 2024. okt. 30. BC architects & studies & materials - [Ken De Cooman: Post Concrete - upcycling earth as a contemporary building material](#) open lecture, majd másnap szintén nyilvános kerekasztalbeszélgetés a FUGA-ban
- 2024. nov. 13.: [Jonathan Tuckey: Building on the Built](#) open lecture
- 2025. febr. 26.: [Søren Pihlmann: Curiously Handling What's at Hand](#) open lecture
- 2025. március 12.: Designbuild oktatás fórum (FUGA)
- 2025. március 25.: [Spontán vagy új népi építészet?](#) (Turbina Bisztró)
- 2025. április 9.: homeoffice x officeshome (Nyolcésfél)
- 2025. május 21.: [Xavier Ros Majó \(H architectes\): organizing matter](#) open lecture

Ugyancsak nyilvános keretek között, a FUGA-ban szerveztük meg a záróbeszámolókat felvonultató konferenciát és az ÉDI éves pop-up kiállítását. Két építészeti tanulmányutat szerveztek doktoranduszaink a tanév során, ősszel Kőszegre, tavasszal Triesztbe.

A doktori iskola képzésének színvonalát nem csak a témavezetői kör, de meghívott kurzusvezetők, oktatók is biztosítják. A tanévben a Kutatásmódszertan kurzust, mint évek óta Bun Zoltán PhD vezette, belsős kollégák mellett Haba Péter PhD részvételével. Önálló kurzust tartott szintén meghívottként a doktoranduszoknak Düll Andrea PhD, DSc.

Kutatás és alkotás

Az ÉDI doktoranduszai szép számmal jelentkeztek minőségi publikációkkal a különféle szakfolyóiratokban az elmúlt tanévben, de egyéb rangos kutatói eredményeket is elértek (pl. Dávid Dóra doktorjelölt a [Roska Tamás Tudományos Előadás nyertese](#) volt a Művészeti és Művészettudományi szekcióban, Rátgéber László az EHBTD kutatói pályázatán [megjelenésben](#) részesült), párhuzamosan - a doktori iskola sajátosságai tekintetében - kiemelendők azoknak az építészeti díjaknak, elismeréseknek (pl. Lázár Csaba doktorandusz [Média Építészeti Díjban](#), [BETA mention](#) elismerésben, Bordás Mónika doktorjelölt [Pro Architectura díjban](#) részesült), tervpályázati eredményeknek és megvalósult projekteknek a sora, amelyek részben egyéni sikerek ugyan, de a doktori iskola rangját is fémjelzik.

Költségvetés

A doktori iskola költségvetése „történelmileg” a Dékáni Hivatalhoz tartozott, az elmúlt években fokozatosan alakult ki az a hibrid rendszer, amely a személyi kifizetéseken túl éves költségvetési keretet rendel („tölt fel”) az ÉDI számára, amelyből gazdálkodhat. Ebből - a 2025-ben 15m ft-os keretből - fedezzük a meghívott oktatók, a tanulmányutak, a meghívott külföldi előadók, az opponensek, stb. költségét. Fontos hangsúlyozni, hogy a tanév elejétől bevezetésre került a külső és belső opponensek és külső tagok egységes, szerény bár, de mégis fontos elvi alapállású díjazása. Komoly - nem kari, összegytemi - nehézség a külföldi előadók honoráriumai esetében, hogy azokat egyetemi keretből fedezni csaknem lehetetlen, ezért más „kreatív megoldások” alkalmazására kényszerülünk, amelynek fenntarthatósága kérdéses.

Fontos hangsúlyozni, bár nem ÉDI hatáskör, hogy amellet, hogy a doktoranduszi ösztöndíjak alacsonyok (ezt a megpályázható kiválósági ösztöndíjak egyre teljesebben kompenzálják, még ha rendszerük bonyolultabb is a kellenél), a témavezetői munka honorálása teljesen hiányzik a rendszerből. Ezen a jövőben mindenképp változtatni szükséges, ha a színvonalat nem csak tartani, de emelni is szeretnénk.

Egyebek

Az ÉPK másik doktori iskolájával, a Csonka Pál Doktori Iskolával a kapcsolattartás folyamatos. Az együttműködés részben a paritásos alapon kezelt doktoranduszi férőhelyek, kiválósági ösztöndíjak elosztására vonatkozik, másrészt a közös egyetemi fellépésekre az ÉPK doktori képzéseinek érdekében, harmadrészt a diploma kiválósági diploma programra. Az ÉDI vezetője a tanévben két alkalommal vett részt ilyen cselekményben a CSPDI felkérésére.

Ugyan a 2024/2025-ös tanéven túlmutató, de mégis a doktori iskola életét befolyásoló fejlemény volt a titkár személyében bekövetkezett változás: Karner Anikót - akinek az egyre terebélyesedő feladatkörökkel bővülő munkáját köszönet illeti - az új tanévtől

kezdve Bretz Annamária PhD váltja, szeretettel üdvözljük körünkben. Ugyancsak lényeges változás, hogy hosszú idő után a doktori iskola termét birtokba vettük: a K276-os terem jelen tanévtől nem csak a titkárság munkahelye, de az eddig több helyen lévő, immár rendszerezett archívum egyesített új helye is, valamint a HBDT-k, DIT-ek és védési bizottságok jövőbeni ülésezéseinek tere is.

Minden ÉPK oktatót, témavezetőt, doktoranduszt köszönet illet, akik - sokszor erőn felül - vettek részt, segítettek formálni, alakítani az Építőművészeti Doktori Iskolát az elmúlt tanév során!

2025. 10. 31.

Szabó Levente DLA, az Építőművészeti Doktori Iskola vezetője